

VRIJE UNIVERSITEIT AMSTERDAM

De Boelelaan 1105
Telefoon (020) 598.5337

COLLEGE VAN BEROEP
VOOR DE EXAMENS

No 2022/10/1045

HET COLLEGE VAN BEROEP VOOR DE EXAMENS

Uitspraak op het beroep van [appellant], [studentnummer], tegen de beslissing van de Examencommissie van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid, hierna: verweerster, om geen toepassing te geven aan de hardheidsclausule bij de toekenning van een judicium aan appellant voor de masteropleiding Rechtsgeleerdheid.

I. Loop van het geding

Appellant heeft op 25 mei 2021 bij het College van Beroep voor de Examens, hierna: het College, beroep ingesteld tegen de beslissing van verweerster van 25 mei 2021.

Op 31 mei 2021 heeft het College aan verweerster gevraagd om in overleg met appellant na te gaan of een minnelijke schikking van het geschil mogelijk is. Verweerster heeft appellant uitgenodigd voor een gesprek op 21 juni 2021. Er is geen minnelijke schikking tot stand gekomen. Verweerster heeft op 23 juni 2021 een verweerschrift ingediend.

Het beroep is behandeld ter zitting van het College op 24 augustus 2021 via beeldbellen. Appellant en zijn gemachtigde, mr. R. Verspaandonk, waren aanwezig. Namens verweerster is prof. dr. A.R. Neerhof (voorzitter) verschenen. Partijen hebben hun standpunten mondeling toegelicht.

Op 17 september 2021 heeft het College het beroep van appellant ongegrond verklaard (uitspraak 2021/45/1012). Appellant heeft tegen deze uitspraak beroep ingesteld bij het College van Beroep voor het Hoger Onderwijs (CBHO).

Op 28 januari 2022 heeft het CBHO het beroep gegrond verklaard (uitspraak 2021/129/CBE). In de uitspraak van het CBHO wordt overwogen dat het College bij de beoordeling van het beroep van appellant op de hardheidsclausule onvoldoende aandacht heeft besteed aan het feit dat verweerster in het bestreden besluit, anders dan bij sommige andere studenten is gebeurd, de resultaten die appellant bij de tweede deelname aan enkele tentamens heeft behaald, buiten beschouwing heeft gelaten. Ook had het volgens het CBHO op de weg van het College gelegen om mee te wegen dat appellant zeer hoge cijfers heeft gehaald, en rekening te houden met de overige omstandigheden die appellant aan zijn beroep op de hardheidsclausule ten grondslag heeft gelegd.

II. Feiten

Op grond van de stukken en het verhandelde ter zitting gaat het College uit van de volgende feiten. Appellant heeft op 6 april 2021 verzocht om toepassing van de hardheidsclausule zoals bedoeld in artikel 27 van de Regels en Richtlijnen Examencommissie RCH 2020-2021 (hierna: R&R) met betrekking tot de toekenning van een judicium voor zijn masteropleiding Rechtsgeleerdheid. Op 25 mei 2021 heeft

verweerster het verzoek van appelland afgewezen, omdat appelland niet voldeed aan de voorwaarden uit artikel 17 R&R en verweerster geen grond zag om de hardheidsclausule toe te passen.

III. Standpunten van partijen

Appelland is het niet eens met de beslissing van verweerster. Ten eerste stelt appelland dat verweerster het besluit geheel niet heeft gemotiveerd. Appelland heeft een beroep gedaan op de hardheidsclausule, waardoor een motivering en belangenafweging in het besluit op zijn plaats zouden zijn geweest.

Ten aanzien van zijn verzoek om toekenning van het judicium 'summa cum laude' voert appelland aan dat hij geen cijfers lager dan een 8.5 heeft behaald, dat zijn cijfergemiddelde boven de 9 ligt en dat hij een 10 heeft behaald voor zijn scriptie. Appelland ging ervan uit dat hij met deze cijfers in aanmerking zou komen voor de toekenning van het judicium 'summa cum laude'.

Appelland heeft aan twee vakken tweemaal deelgenomen. Voor beide vakken heeft hij bij de eerste deelname een voldoende resultaat behaald, te weten een 6. Bij de tweede poging heeft hij in beide gevallen een 8.5 behaald. Appelland licht toe dat hij zich bij de eerste poging van de twee betreffende vakken niet serieus heeft voorbereid, en hij de tentamens heeft gemaakt uit nieuwsgierigheid. Door de omstandigheden die appelland noemt in het kader van zijn beroep op de hardheidsclausule, had appelland tevens de tijd en middelen niet om zich goed voor te kunnen bereiden. Appelland kon wel de inschatting maken dat hij minimaal een 6 zou behalen voor de toetsen. Appelland was op de hoogte van de mogelijkheid om aan een tentamen deel te nemen en het tentamen vervolgens niet ter beoordeling in te leveren. Hij was er zich echter niet van bewust dat dit een onder studenten gangbare praktijk is en het mogelijk van belang was voor de toekenning van een judicium.

Appelland stelt daarnaast dat het onvoldoende duidelijk is hoe artikel 17 R&R moet worden gelezen, en in het bijzonder hoe lid 4 zich verhoudt tot lid 1 en 2 van dat artikel. Als alleen de resultaten van de eerste deelname aan een tentamen worden meegerekend bij het toekennen van een judicium, had deze voorwaarde moeten zijn opgenomen in lid 1 en 2 van artikel 17 R&R. Op grond van de inhoud van deze twee artikelen ging appelland ervan uit dat hij voldeed aan de voorwaarden voor toekenning van het judicium 'summa cum laude'. De eerste twee leden van artikel 17 R&R betreffen immers de inhoudelijke beoordeling over het toekennen van een judicium.

Appelland vindt tevens dat aan studenten onvoldoende duidelijk is toegelicht hoe artikel 17 R&R wordt toegepast. De universiteit is hiermee tekortgeschoten in haar zorgplicht voor studenten. Appelland zag geen reden om van tevoren navraag te doen bij verweerster over de interpretatie van artikel 17 R&R. Hij heeft vertrouwd op zijn eigen interpretatie van de regeling.

Verder doet de toepassing van het artikel door verweerster volgens appelland afbreuk aan de ratio van de regeling. Verweerster sluit hiermee studenten uit van toekenning van een judicium wanneer zij bij de eerste deelname een resultaat behalen waarmee niet is voldaan aan de voorwaarden, zonder enige beoordelingsruimte te benutten ten aanzien van de omstandigheden die ten tijde van de eerste beoordeling hebben gespeeld. De student die er daarentegen voor kiest om langer over zijn studie te doen, kan zich toeleggen op het voldoen aan de voorwaarden voor toekenning van een judicium zonder dat hem daarbij enig tijdsaspect wordt tegengeworpen.

Appelland heeft een beroep gedaan op de hardheidsclausule als bedoeld in artikel 27 R&R, en heeft verweerster verzocht om uitsluitend zijn behaalde eindresultaten mee te nemen in de beoordeling van de toekenning van een judicium. Volgens hem leidt een strikte toepassing van artikel 17 R&R tot onbillijke uitkomsten. Appelland heeft veel tijd en moeite gestoken in het behalen van goede resultaten met het oog op de toekenning van het judicium 'summa cum laude'. Ook wijst appelland erop dat een cijferlijst met dergelijke goede resultaten, maar zonder toekenning van voornoemd judicium, vragen zal oproepen bij toekomstige werkgevers, vooral werkgevers die kandidaten selecteren die alles in één keer hebben behaald tijdens hun studie.

Appelland heeft in het kader van zijn beroep op de hardheidsclausule argumenten aangevoerd die rechtvaardigen dat de hardheidsclausule wel wordt toegepast. Deze argumenten hebben betrekking op zijn lezing van artikel 17 R&R, het feit dat appelland ondernemer is naast zijn studie, de omstandigheid dat hij een juridische stage heeft gedaan, het feit dat appelland een uitzonderlijk goede scriptie heeft geschreven die zal worden gepubliceerd, de perikelen rondom het coronavirus en, in samenhang hiermee, de zorg voor zijn dochter. Appelland wil hiermee aantonen dat hij, ondanks de genoemde omstandigheden, een bijzondere prestatie heeft neergezet.

Ten aanzien van het punt dat afwijking van de toepassing van artikel 17 R&R leidt tot precedentwerking, wijst appellant erop dat het mogelijk is om die afwijking te koppelen aan het uitzonderlijke resultaat voor zijn scriptie, zoals de Universiteit Leiden heeft opgenomen in haar beleid.

Verweerster beaamt dat het mogelijk is om deel te nemen aan een tentamen zonder het tentamen ter beoordeling in te leveren, en dat zulks gebruikelijk is onder studenten. Er bestaat volgens verweerster geen onduidelijkheid over het begrip 'deelname aan een tentamen'. In artikel 2 R&R staat wat vereist is voor deelname aan een tentamen. Artikel 17 R&R heeft betrekking op tentamens die ter beoordeling zijn ingeleverd.

Verweerster kan appellant niet volgen in zijn stelling dat de voorwaarden en toepassing van artikel 17 R&R onduidelijk zijn en dat de toepassing van dat artikel onvoldoende duidelijk is voor studenten. Verweerster benadrukt dat het gaat om de strekking van het artikel. Artikel 17 R&R moet in zijn geheel worden gelezen en het is volgens verweerster niet ongebruikelijk dat nadere voorwaarden worden gesteld in een lid van een artikel. Verweerster licht toe dat artikel 17 lid 4 R&R een nadere voorwaarde stelt waaraan voldaan moet zijn voor toekenning van een judicium. Verweerster stelt zich op het standpunt dat onbekendheid met een regel geen reden is om een regel jegens een student niet toe te passen.

Ook ziet verweerster in de aangevoerde omstandigheden geen aanleiding tot toepassing van de hardheidsclausule, omdat hetgeen door appellant is aangevoerd niet leidt tot de conclusie dat de bepalingen uit artikel 17 R&R onredelijk en onbillijk voor appellant uitwerken. Het is voor verweerster van belang dat willekeur bij de toepassing van de regels wordt voorkomen.

Verweerster merkt ten slotte op dat het frequent voorkomt dat studenten hoge cijfers behalen en dat, gelet op het bepaalde in artikel 17 R&R, toch geen judicium wordt toegekend.

IV. Overwegingen van het College

Het beroep van appellant is tijdig ingesteld en voldoet ook overigens aan de wettelijke eisen.

Het is ingevolge artikel 7.11 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) aan verweerster om ten bewijze dat het examen met goed gevolg is afgelegd, een getuigschrift uit te reiken, nadat het instellingsbestuur heeft verklaard dat aan de procedurele eisen voor afgifte is voldaan. Ingevolge artikel 17 R&R 2020-2021 wordt een judicium toegekend en op het getuigschrift vermeld indien is voldaan aan de in die bepaling gestelde voorwaarden.

Het College kan appellant niet volgen in zijn stelling dat de tekst uit artikel 17 R&R onduidelijk is of de toepassing van de regels door verweerster onvoldoende duidelijk zou zijn. In artikel 17 lid 4 R&R wordt duidelijk gesteld dat bij het toepassen van de criteria voor het toekennen van het judicium de resultaten die zijn behaald bij een tweede (of latere) deelname, buiten beschouwing blijven. Dat deze bepaling is opgenomen in het vierde lid van het artikel en niet in het eerste of tweede artikellid, is naar het oordeel van het College in dit verband niet van belang. Het betoog van appellant slaagt derhalve niet. Dit betekent dat aan appellant geen judicium 'summa cum laude' kan worden toegekend.

Verweerster heeft naar het oordeel van het College een juiste toepassing gegeven aan artikel 17 R&R.

Ten aanzien van het beroep van appellant op de hardheidsclausule en hetgeen hierover door het CBHO in zijn uitspraak van 28 januari 2022 is overwogen, overweegt het College als volgt.

Allereerst stelt het College vast dat de (laatste alinea van overweging 2.3, bovenaan op bladzijde 4 van de) uitspraak van het CBHO geen correcte weergave bevat van hetgeen door de vertegenwoordigster van het College ter zitting bij het CBHO naar voren is gebracht, en daarmee geen juist beeld geeft van de wijze waarop artikel 17 lid 4 R&R door verweerster in de praktijk steeds wordt toegepast. Wanneer een student twee keer deelneemt aan het tentamen van een vak door beide keren zijn of haar antwoorden op de tentamenvragen ter beoordeling in te leveren, laat verweerster het resultaat dat bij de tweede deelname aan het tentamen is behaald, buiten beschouwing bij het toepassen van de criteria voor het toekennen van het judicium. Verweerster heeft ten aanzien van appellant deze algemene regel op dezelfde wijze toegepast als zij tot dusverre ook ten aanzien van andere studenten steeds heeft gedaan.

Daarnaast overweegt het college dat appellant in zijn beroep op de hardheidsclausule onder meer wijst op een combinatie van persoonlijke omstandigheden (zijn zeer goede studieresultaten, het coronavirus, zijn werkzaamheden in een eigen bedrijf en zijn zorgtaken) die hem hebben verhinderd om de beide eerste tentamengelegenheden optimaal voor te bereiden, als gevolg waarvan hij bij twee vakken slechts een 6 heeft behaald bij de eerste tentamenlegging. Het gaat hier naar het oordeel van het College echter om omstandigheden die niet uitzonderlijk zijn, en voornamelijk zelf zijn gekozen. Deze omstandigheden zijn volgens het College geen aanleiding om de hardheidsclausule toe te passen.

Verder overweegt het college dat appellant aanvoert dat zijn uitzonderlijk goede studieprestaties aanleiding zouden moeten zijn om de hardheidsclausule toe te passen door de regels buiten beschouwing te laten, en hem alsnog een (summa) cum laude toe te kennen. Hierbij is naar het oordeel van het College van belang dat appellant – bij twee vakken – bij de eerste tentamenlegging de antwoorden op de tentamenvragen ter beoordeling heeft ingeleverd, bij die tentamenlegging een 6 heeft behaald, en het tentamen vervolgens heeft herkanst. Appellant was op de hoogte van de keuzemogelijkheid om bij de eerste tentamenlegging zijn antwoorden op de tentamenvragen al dan niet ter beoordeling in te leveren, zo heeft hij ter zitting van het College verklaard. Appellant heeft daarbij ter zitting desgevraagd aangegeven dat hij de antwoorden op de tentamenvragen bij de eerste tentamenlegging ter beoordeling heeft ingeleverd, omdat hij – bij beide vakken – inschatte dat het tentamen met een voldoende zou worden beoordeeld. Als hij had ingeschat dat hij het tentamen niet voldoende zou hebben gemaakt, had hij het tentamen niet ingeleverd, aldus appelland.

Voorts overweegt het College dat appelland ten tijde van het afleggen van de tentamens op de hoogte had kunnen zijn van de bepaling uit artikel 17 lid 4 R&R dat voor het toekennen van een judicium de resultaten die bij een tweede (of latere) deelname zijn behaald, buiten beschouwing blijven. Het gaat hier immers om een regel die algemeen bekend is. Dat appelland ook daadwerkelijk op de hoogte was van deze regel, blijkt uit zijn eerste verzoek aan verweerster (6 april 2021). In dat verzoek doet hij immers primair een beroep op de hardheidsclausule (door te vragen om de regels buiten toepassing te laten) en subsidiair een beroep op de door hem gestelde onduidelijkheid van de regels.

Ook overweegt het College dat appelland door een strikte toepassing van de regels niet is geschaad. Aan appelland is weliswaar geen judicium toegekend, maar hij beschikt over een cijferlijst waarop zeer hoge cijfers staan vermeld. Appelland is daarmee een interessante kandidaat voor toekomstige werkgevers. Ambtshalve is bij het College bekend dat appelland na zijn afstuderen snel een passende baan heeft gevonden. Van een onbillijke uitwerking van de regels is in dit opzicht dus geen sprake.

Ten slotte ziet het College – op basis van het voorgaande – niet dat de door verweerster gegeven toepassing aan artikel 17 R&R leidt tot zwaarwegende gevolgen die onredelijk en onbillijk uitwerken voor appelland. Het College is van oordeel dat verweerster de hardheidsclausule zoals opgenomen in artikel 27 R&R, niet hoeft toe te passen bij de beoordeling of een judicium moet worden toegekend.

Alles afwegend is het College van oordeel dat verweerster in redelijkheid tot haar besluit heeft kunnen komen. Dat leidt tot de volgende uitspraak.

V. Uitspraak

Het College verklaart het beroep ongegrond.

Aldus gedaan te Amsterdam, op 3 maart 2022, door mr. dr. A.J.G.M. van Montfort, voorzitter, prof. dr. J.J. Beishuizen en L. de Bie BSc, leden, in aanwezigheid van drs. A.M. van Donk, secretaris.

mr. dr. A.J.G.M. van Montfort,
voorzitter

drs. A.M. van Donk,
secretaris

Tegen een uitspraak van het College van Beroep voor de Examens kan, onder vermelding van een deugdelijke motivering, door betrokkene beroep worden ingesteld bij het College van Beroep voor het Hoger Onderwijs, Postbus 16137, 2500 BC Den Haag. De termijn voor het indienen van een beroepschrift is zes weken. Het griffierecht bedraagt € 50,-.